

O plagiatach i oszustwach w związku z oddawaniem pisemnych prac zaliczeniowych

Niniejszy tekst jest adaptowanym do warunków UW tłumaczeniem ogłoszenia opublikowanego na Uniwersytecie w Bazylei (tłumaczenia dokonano za wiedzą i zgodą prof. dr Rolfa Wedera, Dziekana ds. Spraw Studenckich i Przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu w Bazylei).

Zainteresowanych tekstem oryginalnym zapraszamy na stronę:

http://www.wvz.unibas.ch/studium/ordnungen/Bekanntmachung_Merkblatt_Plagiat_23_11_05.pdf (tekst po niemiecku)

lub na stronę:

<http://pages.unibas.ch/anglist/studying/writing/plagiar.htm>
(tekst po angielsku)

Na całym świecie, w środowisku akademickim, plagiat jest jedną z najostrzej piętnowanych patologii życia naukowego. Wywodzi się to w prostej linii z założenia, że każdy tekst stanowi czyjąś własność intelektualną, a ta podlega bezwarunkowej ochronie.

Ponieważ pojęcie plagiatu lub oszustwa jest często interpretowane w sposób nieprecyzyjny, w dalszej części tekstu znajduje się kilka przykładów prawidłowego i nieprawidłowego posłużenia się cudzymi słowami przy tworzeniu własnej pracy naukowej.

Podstawowa reguła brzmi: każde dosłowne przytoczenie czyjejś wypowiedzi powinno zostać ujęte w cudzysłów. Dotyczy to również tłumaczenia z języka obcego nawet, jeśli to tłumaczenie zostało wykonane samodzielnie. Natomiast zapożyczona argumentacja, bądź też użyte bezpośrednio informacje, powinny zostać zawsze uzupełnione o dokładne dane dotyczące źródła. Te zasady dotyczą zarówno prac magisterskich i licencjackich, jak również każdej pracy pisemnej stanowiącej element zaliczenia przedmiotu.

Reguła ta jest traktowana przez władze uczelni bardzo poważnie i dlatego wszystkie prace magisterskie i licencjackie na Uniwersytecie Warszawskim są sprawdzane w uniwersyteckiej bazie danych z punktu widzenia zapożyczeń. Ponadto zgodnie z zasadą obowiązującą na UW, każda taka praca jest uzupełniana o następującą treść oświadczenia autora:

Świadom odpowiedzialności prawnej oświadczam, że niniejsza praca dyplomowa została napisana przez mnie samodzielnie i nie zawiera treści uzyskanych w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami.

Oświadczam również, że przedstawiona praca nie była wcześniej przedmiotem procedur związanych z uzyskaniem tytułu zawodowego w wyższej uczelni.

Oświadczam ponadto, że niniejsza wersja pracy jest identyczna z załączoną wersją elektroniczną.

Jednak nawet brak takiego oświadczenia (jak ma to zwykle miejsce w przypadku prac zaliczeniowych z różnych przedmiotów) nie daje podstawy do powoływania się na nieznaną przepisów prawa lub Regulaminu Studiów w przypadku stwierdzenia naruszenia tychże.

1) Co to jest plagiat?

Plagiat jest to zacytowanie lub sparafrazowanie cudzego tekstu lub myśli bez podania źródła, co wywołuje wrażenie, że myśl ta pochodzi bezpośrednio od twórcy pracy.

2) Jak unikać popełnienia plagiatu?

Dokumentując źródło każdego zdania, tekstu lub myśli osób trzecich, które zostały użyte w pracy. Należy przy tym zwracać uwagę na spójność i jednorodność pracy. Jeśli podczas przygotowywania pracy tworzone są wyciągi ze źródeł, należy jasno rozgraniczyć własne przemyślenia od tych pochodzących z przetwarzanego materiału.

3) Co to jest oszustwo?

Użycie po raz kolejny tego samego materiału do uzyskania zaliczenia przedmiotu lub zdobycia stopnia bądź tytułu naukowego. Również przemilczenie pomocy uzyskanej od osób trzecich w toku przygotowywania pracy jest oszustwem.

4) Jak unikać popełnienia oszustwa?

Podając szczegółowe informacje dotyczące wykorzystanych dotychczas części tekstu lub też cytując swoje wcześniejsze publikacje. W razie wątpliwości zawsze wybrać wersję bardziej szczegółową. Należy również wyraźnie podać osoby, od których otrzymało się pomoc w przygotowywaniu pracy i określić rozmiary tej pomocy.

Poniższe przykłady stanowią ilustracje właściwego i niewłaściwego posłużenia się tekstem źródłowym w przygotowywaniu własnego opracowania:

Fragm. oryginału:

Wiersz wymaga naszej szczególnej uwagi i jeśli to możliwe interpretacji, ponieważ jest dobitnym i symbolicznym wyrażeniem dylematu psychologicznego, przed którym stała świadoma i inteligentna kobieta, a w szczególności kobieta artystka, w patriarchalnej Ameryce.

Wersja 1:

Wiersz jest dobitnym i symbolicznym wyrażeniem dylematu psychologicznego, przed którym stała świadoma i inteligentna kobieta, a w szczególności kobieta artystka, w patriarchalnej Ameryce.

Komentarz: Oczywisty plagiat. Dosłowne cytowanie bez podania źródła.

Fragm. oryginału:

Wiersz wymaga naszej szczególnej uwagi i jeśli to możliwe interpretacji, ponieważ jest dobitnym i symbolicznym wyrażeniem dylematu psychologicznego, przed którym stała świadoma i inteligentna kobieta, a w szczególności kobieta artystka, w patriarchalnej Ameryce.

Wersja 2:

Wiersz wymaga naszej szczególnej uwagi i jeśli to możliwe interpretacji, ponieważ jest dobitnym i symbolicznym wyrażeniem dylematu psychologicznego, przed którym stała świadoma i inteligentna kobieta, a w szczególności kobieta artystka, w patriarchalnej Ameryce (Gelpi 1979: 124).

Komentarz: Również plagiat. Nie wystarczy tylko podać źródło. Zwroty i wyrażenia są tymi samymi, które użyto w tekście oryginalnym. Tylko cudzysłów obejmujący cały fragment w połączeniu z podaniem źródła byłyby poprawne.

Fragment oryginału:

Wiersz wymaga naszej szczególnej uwagi i jeśli to możliwe interpretacji, ponieważ jest dobitnym i symbolicznym wyrażeniem dylematu psychologicznego, przed którym stała świadoma i inteligentna kobieta, a w szczególności kobieta artystka, w patriarchalnej Ameryce.

Wersja 3:

Wiersz Emily Dickinson wyraża dylemat psychologiczny, przed którym stała kobieta pisarka w patriarchalnej Ameryce.

Komentarz: To także jest plagiat. Niektóre słowa zostały zmienione, ale nadal stosowany jest język oryginału. Podobnie jak w poprzednim przykładzie, tylko cudzysłów obejmujący cały fragment lub poszczególne wyrażenia w połączeniu z podaniem źródła byłyby poprawne.

Fragment oryginału:

Wiersz wymaga naszej szczególnej uwagi i jeśli to możliwe interpretacji, ponieważ jest dobitnym i symbolicznym wyrażeniem dylematu psychologicznego, przed którym stała świadoma i inteligentna kobieta, a w szczególności kobieta artystka, w patriarchalnej Ameryce.

Wersja 4:

„Wiersz wymaga naszej szczególnej uwagi i jeśli to możliwe interpretacji, ponieważ jest dobitnym i symbolicznym wyrażeniem dylematu psychologicznego, przed którym stała świadoma i inteligentna kobieta, a w szczególności kobieta artystka, w patriarchalnej Ameryce” (Gelpi 1979: 124).

Komentarz: Poprawnie. Cudzysłów wskazuje na odwołanie się do oryginału, a dokładne dane dotyczące źródła znajdują się w nawiasie.

Fragment oryginału:

Wiersz wymaga naszej szczególnej uwagi i jeśli to możliwe interpretacji, ponieważ jest dobitnym i symbolicznym wyrażeniem dylematu psychologicznego, przed którym stała świadoma i inteligentna kobieta, a w szczególności kobieta artystka, w patriarchalnej Ameryce.

Wersja 5:

Wiersz Emily Dickinson powinien być odczytywany alegorycznie. Zdaniem Alberta Gelpiego poetka stosuje język symboliczny, aby metaforycznie wyrazić „dylemat psychologiczny” kobiety pisarki takiej jak ona, przeżywany w dziewiętnastowiecznej „patriarchalnej Ameryce”, gdy tworzenie poezji było postrzegane jako zajęcie dla mężczyzn (Gelpi 1979: 124).

Komentarz: Poprawnie. Myśl pochodząca z oryginału została przekazana własnymi słowami autora, cytowane wyrażenia zostały ujęte w cudzysłów, a informacje dotyczące źródła znajdują się na końcu w nawiasie. W ten sposób autor używa tekstu źródłowego do stworzenia własnej tezy.

Proszę traktować powyższe zalecenia poważnie. Praca korzystająca z dorobku innych nie jest pracą złą – musi tylko zawierać wyraźne odwołania do testów źródłowych. Mamy nadzieję, że powyższe przykłady będą pomocne w przygotowywaniu pisemnych prac zaliczeniowych i pomogą uniknąć pomyłek. W razie wątpliwości wszyscy prowadzący zajęcia lub seminaria udzielą szczegółowych informacji na temat standardów cytowania i posługiwania się źródłami w przygotowywaniu własnej pracy. Na zakończenie dołączamy kilka przepisów prawnych dotyczących opisywanego zjawiska.

§17 Regulaminu Studiów Uniwersytetu Warszawskiego mówi:

Za przewinienia dyscyplinarne student ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną na zasadach określonych w ustawie o szkolnictwie wyższym.

Art. 193 Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym głosi:

Organ właściwy, w drodze decyzji, stwierdza nieważność postępowania w sprawie nadania tytułu zawodowego, jeżeli w pracy stanowiącej podstawę nadania tytułu zawodowego osoba ubiegająca się o ten tytuł przypisała sobie autorstwo istotnego fragmentu lub innych elementów cudzego utworu lub ustalenia naukowego.

Zaś w **artykule 214 ustęp 4 i 5** wspomnianej ustawy czytamy:

4. W razie podejrzenia popełnienia przez studenta czynu polegającego na przypisaniu sobie autorstwa istotnego fragmentu lub innych elementów cudzego utworu rektor niezwłocznie poleca przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego.

5. W razie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez studenta przestępstwa rektor jednocześnie z poleceniem przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego może zawiesić studenta w prawach studenta do czasu wydania orzeczenia przez komisję dyscyplinarną.

Z kolei **Ustawa o Prawie Autorskim i Prawach Pokrewnych** w **art. 115** precyzuje:

Kto przywłaszcza sobie autorstwo albo wprowadza w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania, podlega karze pozbawienia wolności do lat 2, ograniczenia wolności albo karze grzywny.

Zainteresowanych odsyłamy do tekstów źródłowych, w których znajduje się dużo więcej informacji i ważnych wskazówek z zakresu tej tematyki.